

ALTORIŲ ŠEŠĖLY

VINCAS MYKOLAITIS – PUTINAS

ROMANO AKTUALUMAS : autorius, siužetas, problematika

Skaidres parengė Panevėžio „Minties“ gimnazijos mokinė
Arnetą Liberytė (3b kl.)

Mokytoja E. Gedraitienė

VINCAS MYKOLAITIS-PUTINAS

ALTORIŲ ŠEŠĖLY

Alma littera

Romanas-sensacija

- „Altorių šešėly“ XX amžiaus pradžioje pradėjo naują kelią lietuvių romano istorijoje. Putinas, duodamas sudėtingą psichologinį inteligento charakterį ir paprasta forma sukurdamas plataus masto veikalą, išvedė lietuvių literatūrą iš siauro liaudiškumo ir formalistinio klaidžiojimo.
- 1933m. išspausdintas romanas buvo didžiausia literatūrinė ir visuomeninė sensacija, nes kūrinio veiksmas siejosi su paties rašytojo asmenine drama. Tačiau romanas nėra V.Mykolaičio-Putino autobiografija: "Aš nesiginu, kad tarp Vasario ir manęs yra nemaža dvasinio panašumo - panašių minčių, išgyvenimų, svyravimų, viena kita buitinė paralelė, bet tai ir viskas... Vasario gyvenimas tik viena kita aplinkybe sutampa su manuoju."

Romano savitumas

- Tai pirmasis PSICHOLOGINIS,
- INTELEKTUALINIS,
- FILOSOFINIS
- romanas, kurio konflikto šaltinis yra vidinis: veikėjo vidinė kova lemia jo elgseną, pasirinkimus.
- Visa tai perteikia „visažinis“ pasakotojas: stebi iš šalies (pasakoja trečiuoju asmeniu), bet žino jo mintis, jausenas, praeities svarbiausius momentus.

LIUDAS VASARAIŠ

- Liudas Vasaris - pagrindinis romano veikėjas. Jis uždaras, filosofiškas, ieškantis savo kelio žmogus. Visgi jau nuo pat pradžių galime pastebėti jo nerūžtingumą, pasidavimą aplinkybėms: iš pradžių jis nediršta pasipriešinti tėvams ir jų valia stoja į kunigų seminariją, ilgai svarsto kurį kelią - poeto ar kunigo - jam pasirinkti ir ilgai dvejoja prieš apsisprendamas mesti kunigystę. Taip pat Liudas - svajoklis ir nors jis savo gyvenimą pašbenčia Dievui, jo svajonėse karaliauja moterys. Seminarijoje mintis užvaldo Liusė, tapus kunigu ir persikėlus į Kalnynus - bažnyčioje matyta nepažįstamoji, vėliau - baronienė Rainakienė, galiausiai jo širdį pakeri Auksė). Taigi kunigas Liudas Vasaris - labai įvairialypė asmenybė.

TEMA

- Šio kūrinio tema yra savęs ieškojimas kūrybos prasme, tai yra Liudo Vasario, išsilavinusio asmens, gyvenimo istorija ir meilės patirtys.

Romanas yra suskirstytas į tris dalis :

- BANDYMŲ DIENOS
- GYVENIMAS EINA
- IŠSIVADAVIMAS

BANDYMŲ DIENOS

- Pirmojoje dalyje vaizduojami Liudo Vasario mokslai kunigų seminarijoje. Veiksmas vyksta lėtai, atidžiai gilinamasi į vaikino jausmus, išgyvenimus, naujus potyrius. Net ir besiruošdamas tapti kunigu, Liudas niekaip negali iš galvos išmesti Liucės („ Taip Liucė intrigavo jį per visus pietus, ir jam paaiškėjo, kad pirmojo jųdviejų pokalbio mandagus oficialumas buvo dirbtinis ir vargiai galės pasikartoti, vėl abiem susitikus“). Be to, klieriką nuolat drasko prieštaringi jausmai - trokšdamas kurti eiles jis dvejoja: nors Maironio pavyzdys įkvepia, bet pačiam atrodo, kad kunigystė ir poezija tarpusavyje nederą. Vis dėlto jis nusprendžia atsidėti kunigystei. Pirmoji dalis baigiasi Liudo pasiruošimu jo pirmosioms mišioms.

GYVENIMAS EINA

- Antroje dalyje vaizduojama, kaip jau kunigas Liudas Vasaris atvyksta į Kalnynų parapiją. Čia jis laiko mišias, klauso išpažinčių, tačiau visa tai neteikia nei laimės, nei nusiramavimo. Vienintelis šviesulys jo gyvenime - pažintis su baroniene Rainakiene, su kuria Liudas gali laisvai diskutuoti įvairiausiomis temomis, išsipasakoti, pasiguosti. Baronienė skolina Vasariui knygas iš savo bibliotekos ir taip skaidrina jo pilką kasdienybę. Deja, šiai draugystei nebuvo lemta ilgai tęstis. Netrukus prasideda karas, Kalnynų bažnyčios bokštai nugriaunami. Viskas keičiasi. Liudas Vasaris nusprendžia nedelsiant išvykti iš Lietuvos („Vasaris nutarė ilgiau nedelsti. Kitą dieną jis paliko Kalnynus. Kunigas Ramutis ir klebonas Platūnas atsisveikino jį kaip kokį giminę ir draugą, atsiprašydami ir linkėdami laimingai pasimatyti.“).

IŠSIVADAVIMAS

Po karo Liudas Vasaris grįžta į Lietuvą gerokai pasikeitęs, per 10 metų subrendęs. Kunigystė jo visiškai netenkina, tad jis nusprendžia daugiau nebelaikyti mišių ir imasi mokytojo amato, retkarčiais vis dar pasiima į rankas plunksną. Atgyja jo santykiai su Liuce, po karo tapusia našle, tačiau Liudas supranta, kad jos nebemyli ir įjedu, Liucijos nusivylimui, lieka tik draugai. Netrukus likimas meta kunigui iššūkį: jis susipažįsta su Aukse, kurios šypsena ir pasitikėjimas savimi nuo pat pirmos akimirkos pakeri Liudą. Juodu neslepia savo simpatijos vienas kitam ir tai ima kelti pamaldžių žmonių nepasitenkinimą: „Liudo ir Aukšės Gražulytės santykiai tuo tarpu stiprėjo. Davatkos juo piktinosi ir tarp savęs negražiai kalbėjo apie jo elgesį. Miesto ponutės liežuvavo apie juodu nebūtus daiktus.“ Galiausiai, kai Liucė, nesulaukusi Liudo atsako į jos meilę, nusižudo, Vasaris galutinai nusprendžia mesti kunigystę vardan to, kad niekieno nesmerkiamas galėtų būti savimi, mylėti ir laisvai kurti.

PAGRINDINĖ MINTIS

- Kūrinio pagrindinė mintis yra tokia, kad gyvenime reikia atrasti savo kelią, daugiau klausytis savo širdies: kaip jautiesi, ko nori, taip ir elgtumeisi, o ne žiūrėtum, taikytum, ko nori kiti žmonės.

PAGRINDINĖS KŪRINIO PROBLEMOS

- Ar reikia aukotis dėl kitų, ar gyventi taip, kaip liepia širdis?
- Kodėl tėvai per vaikus siekia įgyvendinti savo lūkesčius?
- Kaip gamta gali padėti žmogui atrasti save?
- Kodėl kūrėjui sunkiau susitaikyti su realybe?
- Ar visada meilė yra nuodėmė?

ŠIO KŪRINIO VERTYBĖS

- PAŽINIMAS (SAVĖS IEŠKOJIMAS)
- ŠEIMA
- MEILĖ
- DRAŠA
- KŪRYBA
- PASIAUKOJIMAS
- IŠSILAVINIMAS
- TIKĖJIMAS

Sukurti pastraipą

Pradėti teminiu sakiniu:

„Veikėjo mintys, išgyvenimai, jausmai yra svarbūs kūrinio problematikai atskleisti...“

(Pastraipos įsivertinamos po 20 minučių rašymo)